

Het bloedige Drama te Grootegast

op

18 Januari 1929

dat vier krachtige levensdraden
afsneed

Drukkerij en Boekhandel L. KUIPERS - Surhuisterveen

Prijs 25 cent

HET
BLOEDIGE DRAMA TE
GROOTEGAST

OP

18 JANUARI 1929

Dit boekje beschrijft een ware geschiedenis. Ieder, die het leest, zal het bewaren als een gedachtenis aan het bloedige drama op 18 Jan. 1929.

Inhoud: De vrouw van het „drama”.
De vrome moeder.
Het onmeedoogend mensch.
De laatste wensch.

1. De vrouw van het „drama”.

Bij het denken aan bovenstaande, gaan onze gedachten een twintigtal jaren terug. „De goede oude tijd”, zouden wij het kunnen noemen.

Toen . . . toen de eerste motorfietsen zich hier in deze buurt lieten zien, die tegenwoordig de mooie titel dragen: „motor”, vroeger genaamd: „stoomfiets” of „tuf-tuf”.

Toen trokken we op een mooie lentedag door het dorpje Surhuisterveen; de achterweg langs, de eerste brug over, en zoo kwamen we in een streek, die genoemd wordt: Hamsterheide.

De weg werd doorkruist met oude zandwegen en slingerpaden, die de richting aangaven naar de kleine huisjes, die achter in dat veld stonden. Ieder pad of weg draagt een naam. Hier slaan we een oude zandweg in, die de naam draagt: „muizengoot”, en aan beide kanten voorzien is van een oude sloot en kleine struiken.

Een eindje loopen we zoo door en we komen aan een klein huisje, een heel klein bouwvallig huisje. We loopen het kleine erf op, de deur staat op een kier. Hier vragen we de weg dien we wilden volgen en wenschen verder te gaan. Een vrouw van bijna veertig jaar wijst ons dat de weg verder leidt naar het „Jachtveld”.

We strompelen verder en blijven staan bij een man, die met de zandweg bezig is. We vragen wie daar in dat huisje woont. De man zegt van Kornelis, bijgenaamd „stoomfiets” of „Kornelis tuf-tuf”.

„Ja, dat zijn de scheldnamen van Kornelis”, zegt hij, „want hij loopt altijd zoo hard en nu er van die vreemde dingen komen en ook hard loopen en stoomfiets heeten, hebben ze ook Kornelis de naam gegeven van „stoomfiets” of „tuf-tuf”.

„Vlugde naam”, voegde ik er aan toe.

Plotseling wordt mijn brein weer ernstig.

Ik zie in de richting van het oude huisje. Het stroodak, niet vernieuwd in jaren, liet sneeuw en regen dikwijls door.

Naast het kleine huisje speelde in het mullige zand een klein meisje, vol genot over de schoone lentedag. Mijn hart sprak in me:

Speelt voort maar gij kleine, Nog vrij van verdriet.
Gezond, levenslustig, Wie gunt u dat niet!

Ze is geheel onder de indruk van het spel, en begrijpt niet, wat donkere wolken de lucht soms kunnen bedekken en hoe slecht de wereld soms is, die zulke jonge kinderen soms kan meevoeren als een dwarrelend blad, als een stroohalm die door de wind wordt voortgeslingerd.

Na enkele jaren ontmoeten wij het zelfde meisje weer. Ze drukt een zuigeling aan haar borst.

Hierop beginnen we een gesprek met de jonge moeder, die we zouden kunnen noemen: „moederkind”.

Ze vertelt ons dat zij getrouwd is en dat haar man „in de mobilisatie” is.

We vragen het moederkind hoe oud ze is, en ze vertelt ons dat ze pas zestien jaar is. Ze was nog geen zestien toen ze in het huwelijksbootje stapte.

We spreken eens met de buren die ons het een en ander van het moederkind vertellen gaan.

„Och”, zegt een oud vrouwtje, „het kind is veel te vroeg getrouwd, en dat was nog wel meegevallen, maar nu haar man bij de soldaten is, zal het wel niet goed komen, want ze kan geen gat in een kous stoppen. 'k Heb er wel eens met de oude schoonvader over gesproken, maar die man doet niets anders dan kijken”.

„Het heeft er wel aan”, zegt een ander vrouwtje, „dat ze in deze rare tijd haar huishouding wat netjes en schoon kan houden. En de wereld is lang niet zoo meer als vroeger. En er is niet een mensch die naar haar omziet of zich met haar bemoeien wil”.

Langzaam voert de booze wereld het jonge moederkind naar den afgrond.

De man komt een enkele keer thuis met verlof. Zijn vader klaagt hem de nood, en de jonge man die nog geen zelfstandigheid genoeg heeft, slingert het moederkind wreede woorden toe. En ze zakt dieper in het slijk van de wreede wereld. Verder dwaalt ze af, steeds verder . . . verder.

Eindelijk komt haar man weer thuis, bij zijn verwaarloosd gezin. Nu werkt hij weer. Zijn jonge vrouw is geen volslagen huisvrouw geworden. Ze kan met dat schrale loon niet toe. Altijd te weinig.

De man slaakt steeds naar meer. Zijn oog maakt van hem een dief. En zoo kunnen kleine oorzaken groote gevolgen hebben. Iedere keer dwaalt hij verder af, en daar gaat hij . . . naar de gevangenis.

Weer blijft het moederkind alleen, maar nu is het kindertal vermeerderd. Het telt nu zes. Heele lieve kinderen. Schrijver dezes kent ze, want zijn eigen kind zit bij een in dezelfde schoolbank.

Ik heb mijn kind gezegd, dat ze veel van haar moet houden, daar ze op dit oogenblik ouderloos is. Als ik hier zoo over spreek, wordt mijn eigen kind van zeven jaar, zoo nieuwsgierig dat ze zegt: „Vader, waar zijn Lutske haar ouders dan?” En als ik haar dan ga zeggen dat de vader in de gevangenis is en de moeder heel ver weg, dan komen de tranen in haar lieve oogen. Dan gevoelt ze groot medelijden met haar schoolvriendinnetje.

Ze genieten nu allen een goede verzorging. De nieuwe pleegouders zijn menschen met een teer hart. Nooit te voren waren ze zoo zindelijk en netjes gekleed als nu.

De kleinste, een jongetje, speelt bij de vader en moeder in hun eigen vertrek. Hier worden ze opgevoed voor het maatschappelijk leven. Voor deze zware taak was het moederkind te jong en onbekwaam. Ze wist niet van het ware moederleven.

Thans komen we weer terug bij het oogenblik, dat de man naar de gevangenis ging. Zij bleef met haar kinderen alleen. Ik zie ze voor mijn oogen voor het huisje loopen. De haren slingeren om haar hoofd. Groote mansklompen aan. Ze is geheel haveloos. Is dat dezelfde, die we jaren geleden zagen, toen ze voor het kleine huisje speelde? Toen we haar toewenschten:

Speel voort maar, gij kleine, Nog vrij van verdriet.
Gezond, levenslustig, Wie gunt u dat niet.

Thans is ze voor niemand meer van waarde. Voor niemand?

Ja, toch nog! Achter aan een oude zandweg woont nog een onmeedoogend mensch. Deze kan haar nog gebruiken als lokaas voor zijn doel. Hij is voorzien van zwaar geschut. Alles is in orde om zijn prooi aan te grijpen. Neen, dat waardeloos moederkind kan hem nog van dienst zijn. Nu is het klaar en zoo snijdt hij de levensdraad af van vier krachtige mannen, die hun plicht deden.

Ieder die van deze gruwelijke daad gehoord heeft, is zeker geschrokken. Menigeen zal zeker medelijden met de oude moeder gehad hebben, die jaren lang met de zoon der verwoesting samenleefde. Diepe snijwonden zullen dat oude moederhart gewond hebben. Eens mocht ze genieten, toen haar jonge zuigeling voor het eerst het levenslicht zag. Tranen van dankbaarheid zullen er gevloeid zijn. Thans kwam het zwaarste lijden, toen in de morgen van 18 Januari haar zoon tot zulk een gruwelijke daad overging.

2. De vrome Moeder.

Iedereen zal zeker nieuwsgierig zijn, eens iets te hooren van de levensloop dezer vrouw. Nu, schrijver dezes kan u hier iets over vertellen, daar hij het zelf uit haar mond hoorde.

De schrijver namelijk, die vroeger werkman was, werd ziek, en de dokter ging hem het zware werk verbieden. Nu, wat moest er gedaan worden, om wat brood voor mijn vrouw en kind te verdienen. Vrienden hielpen mij wat aan handel en zoo trok ik huis in, huis uit, om mijn waren aan te bieden. Telkens ging ik zoo voort, iedere dag kwam ik verder van huis. Zoo kwam ik op een zekeren dag in Lucaswolde aan een oude zandweg. Ook hier ging ik huis in, huis uit en kwam zoo bij op een na het laatste huisje. Ik kwam bij een deur en een oud vrouwtje riep: „kom maar binnen”. Wat ik deed.

De oude vrouw, die in de hoek van de kamer zat, wees me met haar stok die bij haar stond, een stoel aan. „Ga maar zitten”, zei ze.

Hierop nam ik de stoel en ging zitten. De vrouw maakte een kopje schoon en vroeg me of ik een kopje koffie wilde drinken.

Ik knikte van „ja”.

„Ja”, ging het oude vrouwtje voort, „ik weet wel wat het leven langs de weg is.”

„O ja?” antwoordde ik.

„Ja, 'k ben jaren met de handel uit geweest”.

Ik dronk mijn kopje koffie leeg en bood haar mijn waar aan.

„Ja, arme man”, zei ze, „ik kan u anders niets geven dan wat koffie. Gaarne zou ik het willen, maar ik ben een arme weduwe. Maar 'k heb al heel wat meegemaakt in 't leven”.

Toen ik haar vertelde, dat ik gaarne verkoopen wilde, omdat ik niet meer werken kon, kwam er een traan in het oog van de arme vrouw. Toen kreeg ik in een poosje geen woorden meer van de moeder te hooren. Even later droogde ze haar tranen af en ze zei:

„Ja man, als ik mijn levensgeschiedenis ging vertellen, hoorde je zeker raar op. En dat wil ik wel gaarne doen. Maar dan moet ik eerst van je weten of je ook naar de kerk gaat”.

Ik knikte van „ja”.

„Nu”, zei de oude vrouw, „toen we de eerste jaren getrouwd waren hadden we het heel armoedig. Toen waren we nog armer dan 'k nu ben. Want 'k ben voor de wereld heel arm, maar in Christus ben ik rijk. Zeer rijk”, voegde ze er aan toe.

„Ja, veel heb ik meegemaakt in mijn huwelijk”, zoo ging ze voort te vertellen, „want mijn man was een „kortkop” en was altijd ontevreden. Maar hij ging toch uit werken, echter 't waren vroeger zulke zware tijden. Er werd niet veel verdiend. Mijn man werd iedere dag ontevredener. Ik kwam altijd met veel liefde weer tot hem, en zei, de tijden zullen wel gauw veranderen. En zoo ging het, de tijden werden beter, maar het humeur van mijn man werd steeds slechter. Ik zag het wel donker in, want werken wilde bij bijna niet meer, tot ik op 't laatst zelf besloot te gaan werken. Mijn man ging dan wat jagen.

En ik werkte met allen vlijt voor mijn kinderen. 's Avonds deed ik mijn eigen werk nog. Maar nooit kreeg ik een goed woord van hem, die ik toch zoo lief had. 'k Werd dikwijls moedeloos en 'k schreide veel. Toch werd mijn man hier niets van gewaar. Toen ik eens op een dag thuis was en met mijn werk bezig was, liet ik de handen slap bij mij neer hangen en 'k staarde recht voor mij uit. Niets zag ik meer in mijn armoedig vertrek. Al de pleunje werd minder en waardeloos. Schreiend viel ik op de vloer neer. Nu eerst bemerkte ik, dat het leven zoo'n zware taak was”.

Toen het oude vrouwtje zoo vertelde, liet ik mijn hoofd voorover hangen. Mijn gemoed werd vol.

Maar zij vertelde verder:

„'t Was of een stem tot mij sprak:

Hoe donker ook de weg mag wezen,
God ziet op allen, die Hem vreezen.

Toen stond ik op en ik wist dat ik niet alleen meer was. En ik ging weer vlijtig aan mijn werk. Alles maakte ik weer zindelijk en schoon. 's Avonds kwam mijn man thuis. Weer was hij kwaad en ontevreden, maar ik bleef altijd kalm. Soms werd het gemoed mij vol. Zoo ging ik door.

Maar steeds kreeg ik weer moed. Telkens kwamen die woorden weer tot mij:

Hoe donker ook de weg mag wezen,
God ziet op allen, die Hem vreezen.

Meer en meer kreeg ik het verlangen in mijn ziel naar mijn verborgen schat. Maar hier sprak ik nooit over tegen mijn man, want ik wist dat hij een hekel aan menschen had die Christelijk waren. Enkele keeren kwam ik ook eens bij de bureu. Die wisten ook van mijn zwaren strijd. Zoo gaf mij eens een buurvrouw dat oude Bijbeltje,” en ze wees met de stok in de richting waar het lag.

„Daar heb ik veel tevredenheid in gevonden,” sprak ze. „En nu is mijn leven wel eens een zware taak, maar ik weet nu, dat ik de weg der zaligheid heb gevonden.

Ja, maar ik kan u vertellen dat ik wat heb meegemaakt. Want toen ik me leerde kennen als een zondaar, kreeg ik verlangen naar de kerk. Hoe moest ik dat hebben? Meer en meer kwam

ereen vurig verlangen in mijn ziel, tot ik besloot de eerste Zondag de beste naar de kerk te gaan. Mijn man lachte spottend, toen ik mijn oude pleunje voor den dag haalde. Ik ging op weg naar de kerk.

„Ja, dien dag zal ik nooit vergeten,” zoo ging het oude vrouwtje voort, „het koude sneeuwwater drong binnen in mijn oude schoenen. Zoo kwam ik langs de oude zandweg. Steeds meer verlangde ik om onder het gehoor van de predikant te zijn. Maar toen ik in de kerk was schrok ik, want het was als een droom voor mij. En het eerste wat ik Dominé hoorde voorlezen was Ps. 66 : 8.

Komt luistert toe, gij Godgezinden,
Gij, die den Heer van harte vreest,
Hooft wat mij God deed ondervinden,
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.
'k Sloeg heilbegeerig 't oog naar boven,
Ik riep den Heer ootmoedig aan;
Ik mocht met mond en hart Hem loven,
Hem, die alleen mij bij kan staan.

Bij deze woorden kon ik mijn tranen niet verbergen. Hierop volgde een mooie preek die veel indruk op mij maakte. En ik verheugde mij op de terugweg, dat ik voor 't eerst in mijn trouwen in de kerk was geweest.”

Weer zou de vrouw met het verhaal verder gaan. Toen keek ze door het raam. „Stil, stil”, zei ze, „daar komt mijn zoon Ijje aan. Die wil daar niets van weten. Die praat liever over muziek en geweren.”

Toen eerst bemerkte ik, dat het kleine Ijje was. Daar had ik al zooveel van gehoord.

De jonge man kwam binnen en groette. Hier en daar werd over gesproken. Ook over geweren en muziek. Hierop haalde Wijkstra een groote harmonica voor den dag en handigde die mij over. Maar ik zei dat ik niet spelen kon. „Nu, dan zal ik nog wel een stukje spelen”, zei Wijkstra. En waarlijk was het een mooi stukje muziek. „Nu zal ik ook nog een Psalm spelen”, zei de jonge man spottend — want Moeke is nogal vroom.”

Toen speelde hij Ps. 42 : 1.

't Hijgend hert, der jacht ontkomen,
Schreeuwt niet sterker naar 't genot
Van de frissche waterstroomen,
Dan mijn ziel verlangt naar God.
Ja, mijn ziel dorst naar den Heer;
God des levens, ach, wanneer
Zal ik naad'ren voor Uw oogen,
In Uw huis, Uw Naam verhoogen?

Waarlijk kon men zien, dat het oude rimpelig gezicht wat opklaarde. Hierna wenschte ik hun goeden dag en vertrok.

Enkele maanden later ging ik weer bij het oude vrouwtje aan. „O”, zei ze, „wat ben ik blij dat je weer eens aan komt, want ik zou je nog wel meer verteld hebben, als Ijje toen niet thuis was gekomen. Want hij is net zooals mijn man vroeger ook was.”

Ik vroeg haar waar Ijje thans was. Ja, dat wist ze niet, daar

sprak hij nooit over. „Ik heb veel angst om die jongen, en dat had ik om mijn man ook.”

Toen vertelde ze me, dat het eens gebeurd was, dat de oude Wijkstra van de jacht was thuis gekomen met een jonge haas. Toen was jonge Ijje zoo wat een jaar of vijf. O, wat was hij blij. Vader ging met hem in het achterhuis en maakte nog die zelfde avond een hok voor het diertje. Daar moest kleine Ijje nu voor zorgen.

Een paar maanden later moest de haas los in de tuin loopen, maar ze bleef daar niet lang, want enkele dagen later kwam een jager en schoot het diertje dood.

Oude Wijkstra hoorde het schot en sprong van woede van de stoel — greep het oude geweer — en rende naar buiten. Ik zakte bijna in elkaar, de man was zoo woest. Hij schoot in de richting van den jager, maar gelukkig: het was mis.

Later had mijn man aan de bureu verteld, dat het hem speet, dat hij den jager niet had doodgeschoten.

„Al dat lijden heb ik hier meegemaakt”, zei de oude. „En dat deed mij wel eens pijn. Maar toch was dat het ergste niet. Soms hoorde ik de jongen vloeken, maar ik mocht hem er nooit voor bestraffen. Dat ging als een zwaard door mijn ziel.

Zoo bleef 't altijd gelijk — nooit was mijn man over mij tevreden. Dikwijls vloekte en schold hij mij voor van alles uit. Zoo is 't al eens gebeurd, dat ik ook nog slagen hebben zou. Maar de oudste kinderen waren grooter. En die „hingen” veel aan mij en die begonnen dan vreeselijk te schreien. Dan was het of er nog meer woede bij hem opkwam.

Een keer in de week ventte ik voor een bakker met koek en koekjes, waarbij het nog al eens gebeurde, dat ik in de sneeuw bleef steken, doch hierover bekommerde hij zich nooit.

Nu is het nog, zei ze, of mij hier wat op 't hart ligt, dat mij soms nog wel een nacht slaap kost. Dikwijls voel ik mij heel angstig, dan komt het zweet mij op het voorhoofd.

Ja, jongen, er zijn nooit veel rozen op mijn pad geweest, meest waren het doornen en distelen, maar een groote schat heb ik bewaard, dat het bloed van Jezus Christus ons reinigt van al onze zonden.”

Hierop zong ze nog Ps. 138 : 1:

'k Zal met mijn gansche hart Uw eer
Vermelden Heer, U dank bewijzen.
'k Zal U in 't midden van de goôn,
Op hoogen toon, met psalmen prijzen;
Ik zal mij buigen op Uw eisch,
Naar Uw paleis,
Het hof der hoven.
En, om Uw gunst en waarheid saam,
Uw grooten Naam,
Eerbiedig loven.

Hierna drukte de vrouw mij de hand en ik vertrok. Deze laatste handdruk zal ik nooit vergeten, die handdruk van een vrouw die zooveel leed heeft doorstaan.

3. Het onmeedoogend mensch.

(Van de moordenaar Wijkstra.)

Een enkele keer kwam ik later nog wel eens met Wijkstra in aanraking, maar toch niet veel.

Daar ik later zelf een barbierszaakje kreeg, kwam ook Wijkstra wel eens bij mij, om zijn haar te laten knippen. Heel goed was er met hem om te gaan. Nooit sprak hij een der klanten tegen. Steeds was hij kalm. Altijd was hij heel gewoon in de kleeren: een gewone zakdoek om de hals en klompen aan.

Meestal sprak hij over geweren en vuurwapens. Eens gebeurde het dat Wijkstra mijn klanten zijn Browning wou laten zien, maar ik wilde liever dat dit niet gebeurde. Wijkstra sprak in 't geheel niet tegen en zei: „als je liever hebt dat ik niet weer kom, heel best.”

Hierop vertrok de jonge mam.

Niet heel lang duurde het of de klanten spraken over Wijkstra's levensloop.

„Ik ben wel eens met hem op stap geweest”, zoo begon er een, „maar drank gebruikt hij nooit, want toen ik eens bij hem was, hadden wij het over de drank.

— Dat moet je nooit gebruiken, want als je dronken bent, wordt je niets van de wereld gewaar en men kan heel wat mee maken in de wereld.

— Kijk maar, zei Wijkstra, daar heb je een lijster. —

Wijkstra nam de buks, wees in de richting en — daar lag de lijster dood.”

„Maar van meisjes moest hij niets hebben”, zoo vertelde de klant verder, „nooit wou hij zich daarmee bemoeien.”

„Ben je wel eens met hem aan 't stroopen geweest?” vroeg een andere klant.

„Ja”, was het antwoord, „maar nooit ga ik weer met hem uit, want het gebeurde eens, toen wij samen het veld uit waren, dat ik tegen hem zei: Jonge, wij moeten oppassen, dat de politie ons niet krijgt. Och, zei Ijje heel kalm, dat valt genoeg mee. Als ze komen valt er toch een en je behoeft niet bang te zijn; je zult wel zien wat er dan gebeurt.”

Gelukkig werd het tweetal niet gesnapt.

„Later”, zoo ging de klant voort, „ben ik nog eens met hem mee gegaan. Ook nu waarschuwde ik Wijkstra weer. Och, zei hij, 't zal wel wat mee vallen. Wij liepen zoo maar langs den weg. Even later kwam er een derde bij. Deze liep ook mee. Niets kon Ijje onder 't schot krijgen. Even later riep de man die er bij was gekomen: Ijje, geef mij het geweer, hier is een houtsnip. Wijkstra stak het geweer in de richting van den man. Maar op hetzelfde oogenblik sprong van der Molen uit de sloot te voorschijn.

„Dat is een goede vangst”, lachte de politieman, „een dikke houtsnip”, en greep Wijkstra bij de borst. Lachend keek deze den politieman aan en zei: „later kan de houtsnip nog wel eens groter zijn”.

Nu nam de man der wet zijn boekje te voorschijn en zei: „Je

hebt een bekeuring. Is het geweer geladen, wees dan zoo goed en schiet het schot er uit."

„Daar heb ik niets mee te maken", sprak Wijkstra, „jij bent nu eigenaar. Ik heb thuis oude geweerloopen genoeg en de kolf zet ik er zelf aan, morgen heb ik weer een ander".

De politieman draaide zich om en schoot het schot er uit. De oude tromplader brandde zoo, dat het vuur de politieman voor het gezicht spatte.

Ijje lachte en zei: „als ik dat geweten had, dat mijn geweer zoo'n baas kreeg, had ik er wel voor gezorgd, dat het hem voor zijn hersens kapot gesprongen was."

Hierop gingen we weer huiswaarts. Wijkstra vermaakte zich er over, „Een mooie grap", zei hij.

We gingen naar zijn huis; de oude Wijkstra zat in een hoekje van de kamer. „Nu kunnen we nog een mooie grap hebben", zei lutje Ijje. Hierna ging hij naar de kast en haalde een bus met kruit te voorschijn en maakte een slang van kruit op de tafel, in de richting van den ouden man.

„Dit zal hij nog wel hooren, hij is anders nog al erg doof!"

Nu stak hij het kruit aan en daar ging de zaak. De oude schrok zoo, dat hij bijna door het raam viel.

Nog dienzelfden avond werd er weer een geweer klaar gemaakt."

Hierna begon een verhaal van een andere klant, die ook heel wat over den jongen man te vertellen had.

„'t Is zoowat een jaar geleden", zoo begon hij zijn verhaal, „dat ik Wijkstra in Groningen trof. We liepen eenige straten door, zagen wat voor de ramen en bleven even later voor het raam van een orgelhandelaar staan.

„Een aardig dingkje", zei Wijkstra. „Kom maar eens mee."

We stapten de winkel binnen.

„Wat wenschen de heeren", vroeg een nog jonge meneer.

Wijkstra, die er als een bedelaar uitzag, zei: „daar staat zoo'n ding voor het glas, kun je dat wel bespelen?"

„Jawel", sprak de jonge man, maar hij scheen er niet veel trek in te hebben.

„Nu, toe, bespeel dat dingkje dan eens even", zei Wijkstra; waarna de orgelhandelaar het instrument bespeelde.

„Nu", zei lutje Ijje, „wat kost dat ding?"

„Twee honderd gulden", antwoordde de orgelhandelaar.

Wijkstra haalde een oude beurs te voorschijn en lei het geld op de toonbank. „Stuur dat ding maar met de Doezumer boot." Zonder den man goeden dag te zeggen, gingen we verder.

Zoo zou er nog veel meer over de moordenaar Wijkstra te verhalen zijn. Dat hij een bekwaam scherpschutter was, is genoeg uit de bladen bekend.

Toen het de 18e Januari was, hoorde ik het 't eerst in de buurt en per vrachtauto spoedde ik naar de plaats van het onheil.

Diep was ik onder den indruk. Alles kwam mij weer levendig voor de geest: het verhaal van de oude moeder — de oude vrouw Wijkstra.

Zwaar gingen mijn voeten den ouden zandweg door, die bedekt

was met sneeuw. Hier kon men de bloedsporen duidelijk zien. De buurlui vertelden mij hoe de zaak zich had afgespeeld. Ik begreep wat dit voor het oude vrouwtje was, die me haar levensloop had verteld; gaarne was ik naar haar toegesneld, maar mijn mond weigerde bijna te spreken.

Hoe het drama zich afspeelde, is een ieder bekend.

De gedachten van verschillende menschen hier is, dat het Wijkstra niet te doen was om de bewuste vrouw, maar dat hij haar alleen gebruikt heeft, om de politie op zijn erf te krijgen. Dan was hij zekerder van zijn prooi.

Jarenlang heeft hij met dit doel rond geloopt, om zijn moordenaarsplannen uit te voeren, zoo spreekt men.

Iedereen was hier diep onder den indruk van het zoo gruwelijk drama. Zoo was het begin van het jaar 1929 voor ons een jaar van afschuw.

Maar . . . .

Is nu waarlijk onze gemeente zoo'n vreeselijke wereld, dat iedereen er bang voor moet worden?

Kranten hebben vermeld, dat het hier zoo'n vreeselijke wereld is.

Boeken worden er geschreven met verachting over deze buurt.

Daarom kan ik het ook niet nalaten om de pen op te nemen en daartegen op te komen.

Hier in de buurt wonen ook andere menschen. Waarlijk Christenen! Kon de moeder van den moordenaar niet alzoo genoemd? Hiervan getuigde ook de Burgemeester, toen de brandverzekering over een en ander sprak: „ga maar naar vrouw Wijkstra, zij is een vroom mensch.”

Daarom wil ik het de buitenwereld toeroepen: Kom maar in deze streken! Waarom zult gij ons verachten als wij onschuldig zijn? Waarom richt ge ons niet op, wij, die meest arm zijn, waarom dan ons ook nog veracht? Neem die donkere sluier van ons weg!

Bijna zou men de oogen niet meer durven opslaan.

Vier jaar lang is schrijver dezes onder dienst geweest. Iedereen kende mij daar en ze wisten dat ik uit Opende kwam. Zouden b.v. nu al die jonge mannen, waarmee ik bijna vier jaar in dienst ben geweest, mij nu ook aanzien voor zoo'n — zoo'n — moordenaar?

Neen! Dat wil ik niet gelooven. Daarom roep ik het aan een ieder toe:

„Zie toch ook eens het goede van deze streken, en neem die donkere sluier van ons af.”

Groninger-Opende.

J. POSTEMA.

4. De laatste wensch.

In den kerker zit een jong'ling
Met een diep-bedroefd gelaat,
Die als slachtoffer der zonde,
Straks daar voor den rechter staat.

Richt uw hart naar Hem, hierboven.
Hij, Die aan het smaad'lijk hout
Eens voor zondaars is gestorven,
Heeft gezien uw zondig leven.
Vlied tot Hem in smeekgebed;
Tot Hem, Die zelfs moord'naars redt.

Weer Zijn kloppen toch niet af!
Wil berusten in uw straf.
De zonde kan zoo licht bekoren,
Maar dān gaat uw ziel verloren.

Grijp u aan dit richtsnoer vast.

De laatste wensch aan den boeteling.